

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/o-ipn/nagrody-i-odznaczenia-ipn/nagroda-kustosz-pamieci-narodo/nagroda-kustosz-pamieci-narodo-13/24304,Zofia-Pilecka-Optulowicz-i-Andrzej-Pilecki.html>
03.03.2026, 01:32

Zofia Pilecka-Optułowicz i Andrzej Pilecki

11.05.2016

Zofia Pilecka-Optułowicz i Andrzej Pilecki

Dzieci Witolda Pileckiego (1901-1948) – bohatera Polskiego Państwa Podziemnego i powojennej konspiracji niepodległościowej, straconego potajemnie przez władze komunistyczne. Do dziś poszukują miejsca jego pochówku. Od rehabilitacji Pileckiego w 1990 r. opiekunowie i inicjatorzy miejsc pamięci poświęconych ojcu.

Witold Pilecki urodził się w 1901 na Nowogródzczyźnie. Z majątkiem w rodzinnych Sukurczach związany był aż do wybuchu II wojny światowej, prowadząc gospodarstwo rolne, rozwijając lokalne struktury straży pożarnej, kółka rolnicze i wojskowe. W 1931 r. ożenił się z Marią Ostrowską. Rok później na świat przychodzi syn Andrzej, dwa lata później – Zofia.

Służbę Polsce rozpoczął w czasie wojny z bolszewikami 1920 r. Walczył podczas kampanii wrześniowej 1939 r., a następnie w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego.

W 1940 r., wykonując misję zleconą przez dowództwo Związku Walki Zbrojnej, dobrowolnie poddał się aresztowaniu i wywózce do KL Auschwitz, by tam zdobyć informacje o obozie oraz zorganizować konspirację niepodległościową. Na skutek zagrożenia dekonspiracją podjął decyzję o ucieczce, którą udało mu się szczęśliwie przeprowadzić.

W 1944 r. walczył w Powstaniu Warszawskim w Zgrupowaniu Chrobry II. Od 1945 r. – w II Korpusie Wojska Polskiego we Włoszech, skąd decyzją gen. Władysława Andersa powrócił do

komunistycznej Polski, by odtworzyć rozbite po działaniach wojennych struktury wywiadowcze, pracujące dla Rządu Rzeczypospolitej na Uchodźstwie.

Aresztowany w maju 1947 r., został osadzony w Areszcie Śledczym przy ul. Rakowieckiej w Warszawie i poddany okrutnemu śledztwu. Wyrokiem komunistycznego sądu skazany na śmierć i stracony. Pomimo tortur do końca zachował bohaterską – żołnierską postawę. Pozostał wierny dewizie: Bóg, Honor, Ojczyzna. Miejsce pochówku Pileckiego do dziś pozostaje nie znane. IPN prowadzi prace poszukiwawcze, m.in. na warszawskim Cmentarzu Powązkowskim w Kwaterze „Ł”, gdzie być może spoczywają szczątki Witolda Pileckiego.

Do roku 1989 wszelkie informacje o dokonaniach i losie Witolda Pileckiego podlegały w PRL ścisłej cenzurze. Jego dzieci były szykanowane. Córka Zofia nie ukończyła studiów na Politechnice Warszawskiej, od władz uczelni miała usłyszeć, iż „postępowa kadra techniczna nie może tolerować studiów córki zdrajcy narodu polskiego”. Wraz z matką miały problemy ze znalezieniem pracy. Podobnie syn Andrzej, gdy ubiegał się o studia wyższe lub wymarzony kurs szybownictwa.

Dzieci Witolda Pileckiego przyczyniły się do jego rehabilitacji w 1990 r. Przechowują m.in. rodzinną kolekcję zdjęciową. Dzięki ich pomocy w IPN powstał album dokumentujący życie i działalność ich ojca (Jacek Pawłowicz, „Rotmistrz Witold Pilecki 1901-1948”, Warszawa 2008), wystawa „Witold Pilecki – ochotnik do Auschwitz”, strona internetowa www.pilecki.ipn.gov.pl. Dzięki ich pracy społecznej i osobistemu zaangażowaniu możemy wskazać prawie 30 szkół noszących imię ich ojca (w tym jedna uczelnia wyższa w Oświęcimiu), liczne skwery, pomniki, nazwy drużyn i chorągwi harcerskich. Rodzeństwo uczestniczy w licznych uroczystościach patriotycznych, w tym o charakterze rocznicowym: w koncertach, wykładach, odsłonięciach tablic pamiątkowych, udzielają wywiadów mediom w Polsce i za granicą. Oboje prowadzą bogatą korespondencję z osobami i instytucjami zainteresowanymi historią ich ojca. Nie do przecenienia są ich częste spotkania lokalne z młodzieżą szkolną. Stronią od nagród i odznaczeń. „Ja istnieję tylko po to, by pamiętać o moim ojcu pozostała” – powtarza Zofia Pilecka-Optułowicz.

[Poprzedni Strona](#)